

Çocuklarda Kitap Sevgisi ve Okuma Alışkanlığı Geliştirmenin Bilişsel Gelişime Katkıları

Dr. Mine Canan Durmuşoğlu
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Öz: Sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerdeki bireylerin okuma alışkanlığı oranları incelendiğinde, bu oranların gelişmekte olan ülkelere göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bireylere kazandırılacak okuma alışkanlığının temellerinin atılması, anne-babaların model olması ve bebeklik döneminde onları kitaplarla tanıştırmaları ile olur. Bebeklerin oyuncakları arasında bulunan kitaplar onların görsel okuma becerilerini geliştirir. Bunun yanı sıra kitaplar ve okuma alışkanlığı çocukların bilişsel gelişim uygulamaları kapsamındaki yeterlilikleri kazanmalarına yardımcı olur. Çocukların kazanacakları bu yeterlikler genel olarak; bilişsel kavramlar, olay ve süreçler arasında neden-sonuç ilişkileri kurma, sözcükler arasında ses ayrımı yapmayı öğrenme, zengin sözcük dağarcığına sahip olma, kısa öykülerde geçen olaylar ve kişiler arasındaki ilişkileri anlayıp çıkarımlar yapmadır. Bu bağlamda çocuklarda kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmak için öncelikle ebeveynlere, öğretmenlere, Milli Eğitim Bakanlığına, yerel yönetimlere ve serbest girişimcilere önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kitap sevgisi, okuma alışkanlığı, bilişsel gelişim

The Contributions of "Fondness of Book" and "Reading Habit" to the Cognitive Development in Children

Abstract: When the reading habit of the individual in developed countries is analyzed from the point of socio-cultural and socio-economic perspectives, the percentage of reading habits appears very high as compared with developing countries. The foundation of reading habits in individuals can only be possible by sampling of the mother and father figures and the book and child relations formed by parents to introduce book to the child during early childhood period. The books among the toys improve the skills of visual reading in children. Besides, the books and the reading habit are the two significant factors that are helpful for children to gain the proficiency to improve cognitive development. These proficiencies gained by the children are generally; cognitive concepts, the causative agents among incidences and time periods, the ability to relate the reasons and the results, the learning to distinguish words phonetically, having rich vocabulary, the ability of making deductions by understanding the relations among incidences and individuals. In this respect, great responsibility is, in the first priority, parents, teachers, belong to ministry of education, local authority and enterprisers from private sector.

Keywords: Fondness of book, reading habit, cognitive development

GİRİŞ

Kitaplar okul öncesi dönemden başlayarak çocukları, renk, çizgi ve sözcüklerin estetik diliyle tanıştıran, onlara anadilinin güzelliğini duyumsatan ilk araçlardır. Çocuklara dil bilinci ve duyarlılığı edindirerek edebiyat dünyasının kapısını aralama, okuma isteği ve alışkanlığı kazandırma gibi temel işlevleri de göz önüne alındığında, çocuk kitaplarının çocuğun eğitim yaşamında önemli bir değişken olduğu gerçeği ortaya çıkar. Okul öncesi dönemde kurulan çocuk-kitap ilişkisi, çocuğun yaşamının diğer evrelerinde kitapla kuracağı ilişkinin niteliğini de belirleyen ilk önemli etkinliktir (Sever, 2007, s. 13-14).

Demirel'e göre (2010) okuma alışkanlığı; bireyin bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmesidir. Sever'e göre (2007) Çocuğun okuma kültürü edinme süreci ardışık bir süreçtir; birbirine bağımlı ve birbirini bütünleyen becerilerin kazanılmasını gerekli kılar. Aşamalı bir sıra izleyen bu sürecin ilk basamağı (becerisi) "dinleme alışkanlığı" edinmedir. Bu alışkanlığın ardından "okuma-yazma becerisi" edinilir. Bu beceriyi de "okuma alışkanlığı becerisi", eleştirel okuma becerisi ve evrensel okur-yazarlık becerisi" izler.

Bireylerin okuma alışkanlığı kazanmalarında kitaplarla erken yaşlarda tanıştırmalarının önemi büyüktür. Bu nedenle kitap sevgisi ve okuma alışkanlığının temelleri, çocukların erken yaşlarda hatta bebeklik döneminde kitapla tanıştırmalarıyla atılır. Okuma alışkanlığı kazanan çocuklar iyi gözlem yapan, farklı konuları araştıran, sorgulayan ve yaratıcı özelliklere sahip bireyler olurlar. Okul öncesi kurumlarda yapılan araştırmalara göre resimli çocuk kitaplarıyla yoğun yaşantılar geçiren çocukların, bilişsel gelişim açısından akranlarına kıyasla, yaklaşık üç yıl önde oldukları ve dil becerilerinin daha ileri düzeyde olduğu gözlenmektedir.

Okuma alışkanlığı çocuk için;

1. Zeka gelişiminde(zihinsel gelişimde)
2. Düşünce gücünün gelişmesinde
3. Dil gelişiminde
4. Kişilik gelişiminde
5. Toplumsallaşmasında
6. Eğitimde daha verimli ve başarılı olmasında çok önemli bir araçtır(Yılmaz, 2000, s. 453).

Okuma eğitimi ve alışkanlığı açısından çocuk kitaplarıyla erken yaşlarda olan deneyimler, ileride iyi bir okur olmamızı sağlayan önemli etkenlerden biridir. Öğrencilerin çocukluk

dönemi okuma deneyimlerine ilişkin yapılan araştırmalar; evde, sınıfta, okulda ve çevrede kitaplık ve kütüphanelerin bulunması, öğretmenlerin olumlu model teşkil etmesi, okul öncesi ve okul yıllarında kendilerine kitap okunması, hikâye ve masalların anlatılması okumaya karşı olumlu tutum geliştirme nedenleri olarak gösterilmektedir (Dedeoğlu, 2013, s. 287).

Kitap Sevgisi ve Okuma Alışkanlığı Geliştirmenin Bilişsel Gelişim(BG) Uygulamalarına Katkıları

Bilişsel beceri; bireyin düşünme, akıl yürütme, bellek ve kavrama sistemlerinde meydana gelen değişimlere gönderme yapan bir kavramdır. Bilişsel beceriler ile dil becerileri arasında ayrılmaz bir bağ mevcuttur. Çocuklarda her iki beceri koştur biçimde gelişir. Eğitimbilime göre okul öncesi eğitimde öğrencinin dil ve bilişsel becerilerini geliştirmek önemlidir ve temel hedef olmalıdır (Konak vd., 2010).

Bilişsel Gelişim Uygulamasının üç temel amacı vardır. Birincisi, öğrencilerin ilköğretime başlarken, eğitime hazır bulunuşluk düzeylerini ileriki yaşlarda öğrenmelerini sağlayacak temel kavramlar düzeyinde tespit etmektir. Hazır bulunmadıklarına dair işaretler veren öğrencilere uygun destek sağlanmalıdır. Bütün öğrenciler ilköğretime başlarken okuldaki dersleri ve programları izleyebilecek durumda olmalıdır. Uygulamanın ikinci amacı ise, 4 yaşını dolduran öğrencilerin Bilişsel Gelişim sürecini takibe alıp, bireysel gelişimleri hakkında bilgi sahibi olmaktır. Her bireyin kendine özgü kişisel gelişimi olduğu noktasından hareket ederek erken yaştan itibaren bireysel özelliklerin tespiti eğitim ve öğretim için çok önemlidir. Uygulamanın üçüncü amacı ise, Bilişsel Gelişim uygulama sonuçları ile Öğrenci İzleme Sistemi kapsamındaki ilköğretim

uygulamalarında kullanılan alt alanlardaki kavramlar ve bireysel gelişim ile ilişkileri ortaya çıkarmak, yaşanabilecek sorunları mümkün olduğu kadar küçük yaşlarda görmektir. Bilişsel Gelişim Uygulaması; Bilişsel Kavramlar, Ses Ayrımı, Pasif Sözcük Dağarcığı, Metin Anlama olarak toplam dört alt alandan oluşmaktadır (Verhoeven v.d. den aktaran Konak v.d., 2004; Arıkan, 2008).

Öğrenci İzleme Sistemi (ÖİS) Bilişsel Gelişim (BG) Alt Alanları ve Yeterlikleri çocukların bilişsel ve dil gelişimi düzeyleri hakkında anne-babalar ve öğretmenlere bilgi vermektedir. Aynı zamanda çocukların bilişsel ve dil gelişimi alanlarındaki eksiklik ya da yetersizliklerinin tespit edilerek, yardıma ihtiyacı olan çocuklara bireysel destek programları düzenlenmesi için yol göstermektedir. Bilişsel Gelişim Yeterlikleri kapsamında genel olarak; bilişsel kavramlar, olay ve süreçler arasında neden-sonuç ilişkileri kurma, sözcükler arasında ses ayrımı yapmayı öğrenme, yaşlarına göre zengin sözcük dağarcığına sahip olma, kısa öykülerde geçen olaylar ve kişiler arasındaki ilişkileri anlayıp çıkarımlar yapma vb. yeterlikler yer almaktadır. Kitap sevgisi olan ve okuma alışkanlığı kazanan çocuklar, ÖİS Bilişsel Gelişim Uygulamalarında bulunan yeterlikleri daha erken dönemlerde kazanacaklardır. Bu bağlamda çocuklardaki kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı ile ÖİS Bilişsel Gelişim Uygulamaları birbirini olumlu yönde etkileyerek geliştirecektir. Dolayısıyla çocukların Cito Bilişsel Gelişim Uygulamaları ile erken yaşlarda tanıştırılması, çocukların bilişsel ve dil gelişimi açısından mevcut durumlarının tespit edilerek gelişimsel eksiklerinin giderilmesi sağlanacaktır. Dockett ve Perry'e (2002) göre çocuklar okula ya hazırdır ya da değildir. Eğer değilse, eksik oldukları beceri ve bilgiler tespit edilip öğretilir.

Okul öncesi eğitimde çocukların ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerinin yükseltilmesi için bilişsel, dil ve okuma-yazma gelişimi açısından bazı becerileri kazanmış olmaları gerekmektedir.

A.B.D. Maryland Eyaleti Modelinde ilkokula başlama kriterleri arasında yer alan dil, okuma yazma gelişimi ve bilişsel gelişim alanı içinde yer alan kriterler aşağıda yer almaktadır:

Dil ve Okuma-Yazma Gelişimi

- ▶ Çocuk dinleme ve anlama becerisi sergileyebilmeli
- ▶ Çocuk dili etkin iletişim için kullanabilmeli
- ▶ Değişik amaçlara yönelik ve karşındakilerle etkin iletişim kurmak için yazmayı kullanabileceği bilincine vararak, benzeterek kopya edebilmeli

Bilişsel Gelişim ve Genel Bilgi

- ▶ Nesneleri vasıfları ve işlevleri açısından tarif edebilmeli
- ▶ Sayı ve miktar kavramını anlayabilmeli
- ▶ Matematiksel problemleri çözmek için belirli stratejiler kullanabilmeli
- ▶ Karşılaştığı olaylar hakkında tahminler yapabilmeli
- ▶ Resmi ve gayri resmi durumlarda, kendisi, ailesi, çevresi, kültürü ve teknoloji hakkında bilgisini bütünleyerek kullanabilmeli
- ▶ Güzel sanatlar yolu ile kendini ifade edebilmeli (www.mdk12.org / instruction).

Unutkan'a (2003) göre okumaya hazırlık becerilerinin gelişimini desteklemek için:

- ▶ Okuma kurallarını, eğitim dilini, okur-yazarlıkla ilgili kavramların gelişimini desteklemek amacıyla çocukların bireysel ve grup çalışmalarına etkin bir şekilde katılmasına imkan veren çalışmalar planlanmalı.
- ▶ Erken dönemde okumanın ve yazmanın temelini oluşturan resim ve yazı kavramlarıyla ilgili çalışmalara yer vererek çocuklarda bu bilinç oluşturulmalı.
- ▶ Çocukların sesler ve harfler arasındaki ilişkiyi kavramalarında önemli adımlar olan fonolojik bilinci (kelimelerin seslerden oluştuğu anlayışı) ve fonolojik ayırım bilgileri (seslerin kelimelerden nasıl ayrıldığı ve bir araya geldiği anlayışı) geliştirilmeli.
- ▶ Düşüncelerin ve deneyimlerin yazıyla nasıl temsil edilebileceğini anlatmak amacıyla çocuklar yaptıkları çalışmaları anlatırken bunları yazarak model olunmalı.
- ▶ Çocukların, metni anlamalarının temelini oluşturacak hikaye ve anlatım özelliklerini kavraması sağlanmalı.
- ▶ Kitap paylaşımı ve hikaye deneyimleri vasıtasıyla çocuklarda erken okuma ve yazmaya karşı olumlu bir tavır geliştirmelidir.

Kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı, çocuklarda bilişsel gelişim ve dil gelişimi kapasitelerini en üst düzeye çıkarmaya yardımcı olmaktadır. Ayrıca çocukların üst düzey düşünme becerilerini daha erken dönemlerde kazanmalarını sağlamaktadır. Bununla birlikte çocuklar okul öncesi dönemdeyken zorunlu okul çağının temellerini teşkil eden bilişsel beceri ve yeterliliklere de sahip olmaktadır. Bu bağlamda Cito BG Uygulamaları, çocukların ilkokula hazır olma durumları hakkında velilere ve öğretmenlere kılavuzluk yapması nedeniyle de çok önemli bir hizmet sunmaktadır.

Çocuklarda Kitap Sevgisi ve Okuma Alışkanlığı Geliştirmenin Yolları

Kitap okuma, sadece boş zamanların değerlendirilmesi için yapılan bir eylem değil, düzenli olarak yaşam boyu sürdürülmesi gereken bir alışkanlıktır. Eğer çocuğun eğitimiyle ilgilenen yetişkinler, çocuğa okuma ile ilgili bir bilinç verir, onu kitap sevgisi ve okuma konusunda motive ederler ve takibini yaparlarsa çocukta okuma alışkanlığını geliştirebilirler.

Çocuklara kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmada en büyük sorumluluk anne babalara, eğitimcilere, okul yöneticilerine ve belli ölçüde de kütüphanecilere düşmektedir. Bu bağlamda çocuğa kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırılmasında, anne-babaların, eğitimcilerin, okul yöneticilerinin ve kütüphanecilerin eğitilmesi önem taşımaktadır. Yetişkinleri çocuklara kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırma yolları hakkında bilgilendirmek için seminerler, konferanslar, çalıştaylar düzenlenmeli, bu konuda eğitim programları ve yazılı dokümanlar hazırlanmalı, görsel ve yazılı medyada okuma alışkanlığının önemi, faydaları konusunda kamuoyu bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Çocuklara kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırma konusunda sorumluluğu olan kişilerin yapması gerekenler aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir.

Anne ve Babaların Yapması Gerekenler

- ▶ Çocukları erken dönemlerde hatta bebeklik döneminde bez kitaplar, ABC kitapları, sesli oyuncak kitaplar, banyo kitapları vb. kitaplarla tanıştırmak.
- ▶ Çocuğa okuyan ebeveynler olarak model olmak.

Okul öncesi dönemde ev ortamının okuma alışkanlığı edinilmesinde büyük önemi vardır. Ev ortamında kitap, dergi vb. değişik yazılı ve görsel materyallerin olması ve çocukların yetişkinleri bu materyalleri kullanırken görmeleri model alma açısından önemlidir (Dedeoğlu ve Kardaş, 2013).

- ▶ Çocuğa rahatlıkla görüp ulaşabileceği ve farklı türdeki kitapları inceleyeceği kendine ait bir kitaplığı çocukla birlikte oluşturmak.
- ▶ Evdeki bireylerin aynı zamanda kitap okuyup inceleyebilecekleri bir okuma saati düzenlemek.
- ▶ Çocuklara yaşlarına, gelişim düzeylerine ve ilgilerine göre farklı türlerde kitaplar almak.
- ▶ Çocukların arkadaşlarına, tanıdıklarına, özel günlerde veya kutlamalarda hediye olarak kitap almalarını teşvik etmek.

- ▶ Çocukları kütüphanelere, kitap fuarlarına, sergilerine ve kitapevlerine götürmek. Yazar ya da şairlerin imza günlerine katılmalarını sağlamak.
- ▶ Çocukları okudukları kitaplar için ödüllendirmek.
- ▶ Çocukları çocuk kütüphanesine, kitap kulübüne, çocuk dergi ve gazetelerine üye yapmak.
- ▶ Çocukların kitap almak için harçlıklarını biriktirmelerine destek olmak.
- ▶ Satın alacakları kitap konusunda çocuklara baskı yapmamak ve çocukları kitap seçimi konusunda doğru yönlendirmek.
- ▶ Çocukların seçtikleri bir kitabı ebeveynlerin, çocuklarına okumasını ya da çocukların ebeveynlerine kitap okumasını sağlamak.

Milli Eğitim Bakanlığının Yapması Gerekenler

- Okuma alışkanlığı kazandırma konusunda değişik kurslar açarak yönetici, denetmen ve öğretmenleri bu kurslardan geçirerek sertifika vermek, bu kişilerin taşradaki diğer personeli eğitmesi için hizmet içi kurslar düzenlemek
- Okulların bünyesinde okul kütüphanelerini kurmak, bu kütüphaneleri öğrencilere ve halka hizmet verebilecek biçimde donatmak, kitap, dergi ve günlük gazeteleri buralara aldirmek,
- Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı ders programlarında ve kitaplarında okuma alışkanlığı konusuna özel bir ağırlık vermek (Güleryüz, 2002).
- Sınıflarda kitaplık kurulması konusunda çaba sarf etmek ve bu çalışmalarda öğrencileri etkin olmaları konusunda teşvik etmek
- Çocuğa kitap sevgisi ve okuma alışkanlığını kazandırmak için öğretmen, yönetici ve veli işbirliği yapmak.
- Özel gün ve haftalarda kitap sergileri açmak, okumayla ilgili açık oturumlar düzenlemek, kitap toplama kampanyaları düzenlemek, kitap ve okuma alışkanlığı ile ilgili yarışmalar düzenlemek, öğrencilere ödülleri vermek.
- Öğretmenler tarafından başlatılan ayın kitabı projesi ile, her ay bir kitap okuma çalışması düzenlemek, okulda oluşturulan okuma saatleriyle, çocukların okuma seyrini izleyerek çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak.
- Çocukların kendi aralarında kitap değiş tokuşu yapmalarını teşvik etmek
- Okullarda kitap kulüpleri kurmak ve kendi projelerini üretmeleri için çocuklara sorumluluk vermek
- Okul yönetimi ve eğitimcileri tarafından halk ve çocuk kütüphanelerine, matbaacılara, yayınevlerine, kitap sergi ve fuarlarına geziler düzenlemek
- Kitap günlüğü ve okuyucu pasaportu tutmalarını teşvik etmek ve her öğrencinin okuma durumu ile ilgili daha somut bilgiler elde etmek (Sevim, 2007, s. 83) . Okuyucu pasaportu sayesinde öğrencinin hangi eserleri okuduğu, ne tür kitaplardan hoşlandığı ve sözcük dağarcığı takip edilebilir.
- Okul kütüphaneleri tarafından yürütülen çeşitli etkinliklerde ve çalışmalarda yayınevleri ve yazarlarla işbirliği yapmak

Batur, Gülveren ve Bek'e (2010) göre ders kitaplarında yer alan metinlerin okuma alışkanlığını kazandıracak nitelikte hazırlanması, bunun yanında öğrencilerin yaş ve ilgi düzeylerinin dikkate alınması, sınıf seviyeleri ya da çocukların yaş seviyeleri yükseldikçe metin ya da kitapların üslup ve dil özelliklerinin zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Dedeoğlu ve Kardaş'a (2013) göre öğretmenler için önemli bir nokta her çocuğun zengin bir okuma kültürü ile okula gelmediği gerçeğidir. Okulun görevlerinden birisi de bu öğrencilere ihtiyaç duyduğu çevreyi sunmak olmalıdır. Burada okul ortamında çocuklara sunduğumuz çevre ve okumaya ilişkin materyallerin önemi ön plana çıkmaktadır.

Kamu Kurumlarının Yapması Gerekenler

- Okuma alışkanlığı kazandırmanın önemi ile ilgili; Kültür Bakanlığı, MEB ve üniversitelerin işbirliğiyle düzenlenen kurslar, seminerler ve konferanslar düzenlemek
- Kütüphanelerde görev yapacak kişileri, çocuğu tanıyan ve çocuk kütüphaneciliği konusunda yetiştirmiş elemanlardan seçmek
- Kütüphanelerdeki kitap çeşitliliğini ve sayısını arttırmak
- Kütüphanelerin çalışma saati aralıklarını genişletmek ve hafta sonları da açık olmasını sağlamak
- Kütüphanelerin donanımlarını iyileştirerek, etkili şekilde kullanılmasını denetlemek
- Mobil kütüphanelerle hizmeti, küçük yerleşim yerlerindeki bireylerin ayaklarına götürmek
- Kütüphanelerde kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı geliştirmeye yönelik, video gösterimleri, hikâye anlatma saatleri, kukla gösterileri, kitap yazar, çizer ve şairleriyle söyleşi ve imza günleri vb. kültürel etkinlikler düzenleyerek, çocuk-yetişkin herkesi kütüphanelere çekmek
- Çocuk ve yetişkinler için öykü, şiir yazma, kitap okuma yarışmaları düzenlemek
- Uluslararası kütüphanelerden yararlanmayı kolaylaştırmak
- Kitap satan yerlerin ve yayınevi sorumlularının bu alanda eğitim almış olmalarını ve eğitimin sonunda sertifika almalarını teşvik etmek
- Kitapevlerinin açılması ve denetlenmesi konusunda belirli ölçütler geliştirip uygulamaktır.

Diğer Kurum ve Kuruluşların Yapması Gerekenler

Ayrıca devlete bağlı yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütleri, özel sektör, gönüllüler ve girişimcilerle birlikte yapması gereken çalışmalar şunlar olabilir.

- Belediyelere bağlı park ve bahçelerde kitap okuma, kültür sanat köşeleri oluşturmak
- Kahvehaneleri sadece oyun salonu olma özelliklerinden kurtarıp kıraathane/okuma evi haline getirmek
- Okuma evlerine düzenli olarak günlük gazete, kültür ve sanat dergileri almak, kitaplıklar kurmak, denetimlerini düzenli biçimde yapmak

- Korsan kitap satımlarını İçişleri ve Maliye Bakanlığı işbirliğiyle önlemek
- Kütüphanelerde gönüllü okuyucularla engelli çocuk ve bireylere kitap okumak
- Özel sektördeki büyük çaplı işletmelerin kitaplık ya da kütüphane kurmasını teşvik etmektir.

SONUÇ

Bir ülkede kitap sevgisi olan, okuma alışkanlığı ve kültürü edinmiş nesiller yetiştirmek için; öncelikle anne-babalar, öğretmenler, okul yöneticileri, kütüphaneciler, ilgili kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, yayınevleri, sivil toplum örgütleri ve serbest girişimciler işbirliği içinde çalışmalar yapmalıdır. Bu bağlamda yapılan çalışmalar; çağdaş, özgür düşünen, sorgulayan, problem çözen, üreten, mutlu bireyleri olan, gelişmiş ülkeler yaratacaktır. Çocukların yakın çevrelerinde ebeveynler ya da öğretmenler gibi kitap okuyan modellerin olması, çocukların kitap seçimlerine saygı duyulması ve doğru yönlendirilmeleri, çocuklarda kitap okuma, kütüphane kullanma

alışkanlığı geliştirme, çocukların yazarların imza günlerine, kitap fuarlarına, kitapevlerine götürülmeleri anne babaların ve öğretmenlerin dikkat etmeleri gereken konular arasında olmalıdır. Ayrıca yerel yönetimler ve özel sektördeki girişimciler vatandaşlar için kitap sevgisi ve okuma alışkanlığının önemi, katkıları konusunda farkındalık seminerleri düzenleyebilirler. Kitap okumaya teşvik edici ve ödüllendirici kampanyalarla bireylerde okuma alışkanlığı geliştirmeye yardımcı olabilirler.

Kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazanan çocukların bilişsel gelişim uygulamalarında başarılı olması kaçınılmazdır. Çocuklardaki kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı ile ÖİS Bilişsel Gelişim Uygulamaları birbirini olumlu yönde etkileyerek geliştirecektir. Dolayısıyla çocukların Cito Bilişsel Gelişim Uygulamaları ile erken çocukluk dönemi başlarında tanıştırılması ve öğrenim hayatı süresince Öğrenci İzleme Sistemi'nden (ÖİS) yararlandırılması çocuk için oldukça önemli katkılar sağlayacaktır. Çocuğun eğitim-öğretim yaşantısındaki gelişiminin sürekli ve uzunlamasına bir şekilde, sürece dayalı olarak izlenip değerlendirilmesi çocuk için gerekli müdahalelerin zamanında yapılmasına yarayacaktır.

KAYNAKLAR

- Akay, H. (2009). Okuma'nın yeniden okunması: bile bile okumak -'ile bile okumak. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(3), 20-41.
- Ankan, S. (2008). Cito Türkiye öğrenci izleme sistemi'nde (ÖİS) bilişsel gelişim uygulaması. *Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama*, Kasım-Aralık 2008.
- Batur, Z., Gülveren, H., Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: uşak eğitim fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3, 1-35.
- Cito Türkiye (2013). *Bilişsel gelişim tanıtım raporu*. Cito Yayınları: Ankara
- Dedeoğlu, H. (2013). İlkokullarda çocuk kitapları ve dergileri. İçinde, Gönen, M. (Editör). *Çocuk Edebiyatı*. Eğiten Kitap: Ankara
- Dedeoğlu, H. Ve Kardaş, N. (2013). İlkokullarda kitap paylaşımı ve öğrencilerin okuma alışkanlıklarının geliştirilmesi. *CİTO Eğitim: Kuram ve Uygulama*, 20, 27-36.
- Demirel, Ş. (2010). Çocuklarda okuma alışkanlığını geliştirme yolları üzerine. *Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. Pegem_A Akademi. Ankara :117-120.
- Dockett, S. ve Perry, B. (2002). Who's ready for what? young children starting school. *Contemporary Issues in Early Childhood Journal*, 3(1), 1-30.
- Güleryüz, H. (2002). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Pegem-A Yayıncılık.
- Konak, Ö., Berberoğlu G., Ankan, S., Tuncer Ö., Ç., Güzel İ., Ç. (2010). Okula hazır bulunuşluk kapsamında bilişsel ve dil becerileri. *Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama*, 8, 10-20.
- Konak, Ö. A., & Duindam, T. & Kamphuis, F. (2004). *Cito Sprachtest wissenschaftlicher berich verfasser*. Arnhem, The Netherlands. Cito B. V.
- Maryland model for school readiness. Primary outcomes planning guide (2013). s.a.e. [http://64.233.187.104/search?q=cache:mYID7zC16EAJ:www.mdk12.org/instruction/\(6.5.2013\).](http://64.233.187.104/search?q=cache:mYID7zC16EAJ:www.mdk12.org/instruction/(6.5.2013).)
- Sever, S. (2007). *Çocuk ve edebiyat*. Kök Yayıncılık: Ankara
- Sevim, O. (2007). *Kitap okuma alışkanlığı kazandırma projesi*. Erdem Yayınları: İstanbul
- Unutkan, Ö. P. (2003). *Marmara ilköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul
- Verhoeven, L., Extra, G., Konak, Ö. A., Narain, G., & Zerrouk, R. (1995). *Tweetaligheid bij allochtone kleuters*. Tilburg, The Netherlands: Tilburg University Press.,
- Yılmaz, B. (2000). Çok kültürlü toplumlarda etnik azınlık çocuklarının okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Türk Kütüphaneciliği*. 14(4), 451-465.